

Nederland

VAKANTIE IN EIGEN LAND

Rust & ruimte

De reisgids met 20 bijzondere regio's voor een weekend weg of een lange vakantie in Nederland. Ontdek natuur, cultuur en mooie dorpjes.

Inhoudsopgave

VOORWOORD - 5

HANDIG OM TE WETEN - 11

1. ARKEMHEEN-EEMLAND - 22

2. DRENTSCHE POORT - 32

3. GELDERSE POORT - 42

4. DE GRAAFSCHAP - 52

5. GROENE HART - 62

6. HET GROENE WOUD - 72

7. HOEKSCHDELTA - 82

8. IJSELDELTA - 92

9. LAAG HOLLAND - 102

10. MIDDAG-HUMSTERLAND - 112

11. NIEUWE HOLLANDSE WATERLUIE - 122

12. NOARDLIKE FRYSCHE WÄLDEN - 132

13. NOORDOOST-TWENTE - 142

14. RIVIERENGEBIED - 152

15. STELLING VAN AMSTERDAM - 162

16. VELUWE - 172

17. WINTERSWIJK - 182

18. ZUID LIMBURG - 192

19. ZUIDWEST FRIESLAND - 202

Nationale Landschappen

In dit boek nemen we je mee door de 20 Nationale Landschappen van Nederland. Elk voor stuk bijzonder en karakteristiek gebied, die kenmerkend zijn door een specifieke samenhang tussen natuur, reild, grondgebruik en bebouwing.

Landgoed Fogelsangh State

De Boerenpad, Mar. 2018

Serius fietsen en wandelen

Ook voor wie houdt van langafstandswandelingen of -fietsritten zijn er twee noemenswaardige routes. Zo is er een 327 kilometer lange knooppuntenfietsroute. Ook de wandelaar kan zijn hart ophalen. Er is een speciaal Streekpad Noordlike Fryske Wâlden uitgezet van 155 kilometer dat in verschillende etappes te wandelen is. Bekijk voor zowel de fietsroute als de wandeling de website www.noardlikefryskewalden.nl.

Schiebstins

Landgoederen Fogelsangh State en De Klinze

In het openluchtmuseum De Splitkeet zie je hoe het overgrote deel van de bevolking onder primitieve omstandigheden woonde. Ook tref je in de regio een aantal fraaie landgoederen aan die te bezoeken zijn.

Fogelsangh State in het dorpje Veenklooster is eigenlijk geen museum, maar een opengesteld particulier buitenhuis. Het is sinds de bouw in 1646 altijd in particuliere handen geweest. In de tijd hangt een schilderij uit 1667 van Pieter Nason met daarop Pibo Doma en het net ondertekende koopcontract op tafel. Je vindt er in de buurt boerderijen het Veenkloosterbos met een grote diversiteit aan vogels, dieren, bloemen en planten. Oaangstijpen en meer informatie is te vinden op www.fogelsangh-state.nl.

Landgoed de Klinze in het dorp Aldtsjerk heeft een geschiedenis die teruggaat tot 1567. Ook dit fraaie landgoed is als passant te bezichtigen, maar is ook op een extra bijzondere manier te ervaren. Je kunt er zagsagt 'proefslapen'. Meerdere kamers zijn er voorzien van bedden van verschillende gerenommeerde beddenfabrikanten. Wie overweegt een nieuw bed aan te schaffen kan zo eerst proefslapen op dit bed. Meer informatie over het landgoed en het proefslapen lees je op www.klinze.nl.

Besnoemde maar ook andere staten en stinzen zijn te vinden op www.statenstinzen.nl.

Het achter de Schierstins

Wandelen & fietsen

Bûtenfjild-Wetterwâlden

Een mooie wandeling van 18 kilometer. De bijbehorende audiotour maakt de route extra leuk. Onderweg is het mogelijk om de bijbehorende streekverhalen te luisteren. De route en audiotour kun je gratis downloaden via de audioregids app Iz Travel. Start/eindpunt van de wandeling: De Schierstins (Haadstrjitte 1 in Feanwâlden). De volledige route is te bekijken op www.eroputinfrisland.nl

Boerenpad

Een leuke wandelroute van 10 kilometer is het Boerenpad in de Noardlike Fryske Wâlden. Dwars door de mooie natuur. Begin/eindpunt: Hurde Eker in Surhuizum. De gedetailleerde route vind je op www.route.nl, route 1026627.

Fietsen door de moerassige Mieden

Een 24 kilometer lange knooppunten route door de moerassige Mieden, uitgestippeld door Staatsbosbeheer. Begin/eindpunt: de Botanische tuin De Kruidhof in Buitenpost. Knooppunten: botanische tuin-98-80-65-79-15-3-4-45-1-39-2-29-3-8-53-21-botanische tuin. (Route 121829 op www.route.nl)

Rondje Bergumermeer

Een rondje om het Bergumermeer en langs oude dorpjes van 37 kilometer. Even uitrusten aan het water tussen de knooppunten door is hier overal mogelijk. Parkeerplaats en begin/eindpunt: aan de Marwei in Jistrum. Knooppunten: 21-74-75-69-66-05-81-54-62-27-84-47-83-82-79-78-77-76-12-74-70-71-21. Deze route is uitgezet door www.eroputinfrisland.nl

Vaarroute

Ook leuk: ontdek het Bergumermeer en De Leien vanaf een zeilbootje, motorboot of kano. De twee meren zijn met elkaar verbonden door De Lits. Handig startpunt: Friesland vakantiepark Bergumermeer (Solcamastraat 30 in Sumar). Informatie over bootverhuur aan het Bergumermeer vind je op www.bergumermeer.nl

9

Laag-Holland

Ten noorden van Amsterdam liggen droogmakerijen als de Beemster en Schermer waar koelen, tulpen, dijken en sloten al eeuwen het uitzicht domineren. Land dat werd herwonnen op water door ontginning van veen en land waarop één van de oudste industriegebieden van Europa opkwam. (foto: De Aap)

Een bezoek aan

Kampen

Via de zeer opvallende Stadsbrug met gouden wielen, kom je de oude bruisende Hanzestad Kampen binnen. Vanwege de strategische ligging was Kampen een machtige en welvarende stad aan de Zuidere. De welvaart en de rijkdom van Kampen zie je terug in de mooie oude en compacte binnenstad. Ga eens langs bij het Stedelijk Museum of bezoek de oude sigarenfabriek De Olifant in de Voorstraat, waar nog steeds duizenden sigaren per jaar worden geproduceerd.

Aan het einde van de 19e eeuw waren er 26 sigarenfabrieken in Kampen en werkten er 1400 mensen in deze industrie. Dat werd gedaan in de fabrieken maar ook thuis: ofwel in opdracht van fabrikanten (op stuksprjs) of als zelfstandige. Overigens vaak onder erbarmelijke omstandigheden.

Genemuiden

Genemuiden is de tapijstads van Nederland. Al in de 16e eeuw stonden de Genemuidenaren biezen om er matten van te maken. Je trof dan ook veel biezenvelden aan in de IJsseldelta. Vóór de 20ste eeuw waren de vloeren van eenvoudige huizen van leem, steen of hout, zonder enige isolatie. Dat was niet alleen koud maar veel hoopte zich bovendien eenvoudig op. De biezenmatten, veelal eenvoudige rismatten, boden dan enige uitkomst. De aanwezigheid van een rismatmuseum is dan ook niet verwonderlijk (www.tapijtmuseum.nl). Maak een stadswandeling en loop langs de oude petroleumkelders, ooit in de 18e eeuw gebouwd om petroleum op te slaan.

Hasselt

De hanzestad Hasselt staat vol met culturele bezienswaardigheden en rijksmonumenten. Ontdek al wandelend of fietsend de Grote of Sint-Stephanuskerk, het Oude Stadhuis uit 1550, korenmolen De Zeeuw en de Joodse begraafplaats.

Aan het begin van de 16e eeuw stonden er al kalkovens in Hasselt. Deze werden gebruikt voor de fabricage van schelpkalk dat als bestanddeel van metselspecie en beton belangrijk was. De schelpen werden hiervoor verhit tot 1.000° Celsius waarvoor ook turf werd gebruikt als brandstof. In Hasselt zijn nog twee kalkovens als industrieel monument bewaard gebleven.

Naast wandelen of fietsen door hanzestad Hasselt is het ook erg leuk om vanuit hier het water op te gaan. Vanaf jachthaven de Molenaar vaar je zo het Zwarte Water op, langs de weidse groene landschappen. Bij Vogelkijkscherm De Koiken heb je de kans om heel wat watervogels te spotten.

Slapen in de omgeving

B&B de Cellebroeder

www.decellebroeder.nl 📞 038 8535674
In het centrum van de Hanzestad Kampen vind je in een 140 jaar oud herenhuis de Cellebroeder. Een B&B met 2 (bad)kamers, een gasten zitkamer en sfeervolle stadstr. Uitstekend ontbijt. Welkom!

B&B Borghoeve Hasselt

www.borghoevehasselt.nl 📞 06 42
Borghoeve Hasselt is een B&B in het zstadje Hasselt. Het bestaat uit een kle derij met uitzicht op de weilanden. Volop rust en ruimte!

B&B Klein Vreugderijk

www.kleinvreugderijk.nl 📞 06 21263970
Grillen in natuurgebied de Vreugderijkerwaard bij de loel, op korte afstand van Zwolle. Twee royale appartementen, met woon-, slaap- en badkamer. Daarnaast is er een gemeenschappelijke ruimte met kitchenette.

De Pieper Horizon

www.depieperhorizon.nl 📞 06 16247285
De Pieper Horizon is een gastenverblijf, bestaande uit 2 appartementen en van alle gemakken voorzien. Inclusief heerlijke wellness-ruimte. Geniet van de rust, ruimte, zeer weidse uitzicht en mooie zonsopgang.

Tip: huur een bootje en bewonder Kampen vanaf het water, of ga mee op een rondvaartboot.

Kasteel Doornenburg

Streekgala
Op de laatste zondag van juni vindt in de regio het Streekgala plaats. Een groot aantal bedrijven opent dan de deuren voor publiek om even kennis te nemen. Zo kunnen mensen kennis maken met het plattelandleven, de boerenbedrijven en de mensen die er wonen en werken. Meer informatie op www.streekgala.nl.

Het Rijnstrangepad

Het Rijnstrangepad van 14 kilometer brengt je langs het buitengebied rondom Panterden. De wandeling start bij restaurant Zaal Thoen en Thans (Kerkweg 10 in Zevenaar). Vanaf hier volg je de gemarkeerde paarse klompjes.

Het Rijnweidepad

In het uiterste oosten van de Gelderse Poort maak je een klompepad wandeling genaamd Rijnweidepad van 11 kilometer. De wandeling rondom het dorpje Spijk, met uitzicht op de Eltenberg (Duitsland), start tegenover Kerkstraat 17 in Spijk. Je volgt de gemarkeerde blauwe klompjes.

Millinger

Wandelroute
mooie route
kilometer. Als h
te stop bij Millin
rader. De gedetail
www.route.nl (rou

Boswachterspad

Staatsbosbeheer heeft
uitgestippeld, genaamd
polder. Startpunt is De B
Nijmegen). Je volgt vervolg
kering, een wandeling van
de uiterwaarden van de Waal
je bij parkeergarage Kelfkensbe
downloaden op [### Rondje Pontje](http://www.staatsbos</p></div><div data-bbox=)

Rondje Pontje is een leuke knoo
route van 36 kilometer. Je maakt tij
rit gebruik van drie verschillende pon
lingen aan de Rijn- Panterden, Millinge
- Doornenburg en Panterden, Millinge
dus controleer vooraf wel even of de po
gaan. Start/eindpunt: knooppunt 30 (Loort
in Bommel). Knooppunten: 30-31-25-97
- 79-71-72-94-81-96-33-89-88-80-78-8
- 91-92-98-26-30. Meer over deze route lees
je op: www.nederlandfietsland.nl

De mooiste route over Berg en Dal

De fietsroute 'De mooiste route over Berg en Dal' is een mooie route van 53 kilometer. Je rijdt langs Groesbeek, een klein stukje Duitsland (dorpje Kranenburg en natuurgebied Der Duffel) om vervolgens door de Millingerwaard en de Groenlanden te rijden. Start/eindpunt: knooppunt 87 (rotonde Mooksebaan, Groesbeek). Parkeren is mogelijk in het centrum van Groesbeek. Knooppunten: 87-89-80-81-85 - Hettsteeg-67-93-72-71-95-49-48-16-62 - 61-60-59-29-28-88-87. De gedetailleerde route is te vinden op www.route.nl (route 613862).

17

Winterswijk

Tussen grasrijke bossen, hoogveen en kleine dorpjes fladderen libellen en vlinders nabij kronkelende beken. Je begeeft je tussen bolle essen en scholtenboerderijen die eeuwenlang het landschap hebben gevormd terwijl in de bodem fossielen van miljoenen jaren oud liggen verscholen. *Naar watermolens in Den Helder*

wandel je tussen bloeiende heide beekjes, bijvoorbeeld wandelpad volgt. Een afwisselend landschap. Het is heerlijk om te wandelen en heb je kans een ijvogel, bonte specht of grote gele kwikstaart tegen te komen. Meer informatie is te vinden op www.hetlutterzand.nl.

Landgoeder

Landgoed Singraven ligt langs de Dinkel het landgoed is een veelzijdig landschap met heide, weilanden, moerassen en bossen. Het landgoed wordt voor het eerst vermeld in de 14e eeuw als 'Hof ten Singraven' een boerenhofstede was eigendom van Utrecht. Door de eeuwen is het landgoed van eigenaar in de 17e eeuw werd het landgoed herbouwd. Het landgoed bestaat uit een groot aantal gebouwen waarvan de helft bestaat uit landhuizen en fietsmogelijkheden waarvoor de Dinkel een constant terugkerend element van het landgoed is een stilstaand waterlichaam toegankelijk is.

De Dinkel is de drijvende kracht achter de landgoeder. Schitterend gerestaureerd landgoed bekijkt. Meer informatie over landgoeder op www.singraven.nl.

Landgoed Singraven is oog in oog met bijzondere landschap. Dinkel, het resultaat van het vrij waterlichaam. Het Lutterzand is een populair gebied en dan met name één van de mooiste Dinkel aan de westzijde van dit landschap. Deze bocht heeft een prachtige strandje aan een meer. Je treft hier gebouwen die liggen te zonnen op een terras dat bereikt door bomen en water.

Landgoeder staan in de late middeleeuwen als een Aardkundig monument. Door de eeuwen steken van heideplaggen voor de eeuwen kale plekken in de vegetatie. De eeuwen het zandverstuivingen tot gevolg.

De Dinkel vormt hier de grens tussen lager gelegen stroomdalgraslanden en hoger gelegen stuifzandgebied. Het Lutterzand ligt aan de voet van een stuifwal en bestaat uit heidevelden, zandverstuivingen en je-neverbesstruweel. Vanzelfsprekend kun je er heerlijk wandelen en heb je kans een ijvogel, bonte specht of grote gele kwikstaart tegen te komen. Meer informatie is te vinden op www.hetlutterzand.nl.

Andere mooie natuurgebieden zijn het Haagse Bos bij Losser, Hazelbekke vlakbij Ootmarsum, Landgoed Eggheria en tegen de grens van Duitsland ligt het afwisselende landschap van de Bergvennen en Brecklenkampse Veld. Hier wandel je tussen droge en natte heide, vennen, schrale hooilanden en bos.

Mariakapellen, kroezebomen en markestenen

In Noordoost-Twente liggen verspreid door het landschap tientallen Mariakapellen. Een aantal vrij grote exemplaren maar het overgrote deel is niet meer dan een klein huisje met een Mariabeeldje en altijd aanwezige kaarsen.

Naast deze kapelletjes ontdek je hier en daar kroezebomen. Het woord kroezeboom betekent kruisboom. Het zijn bomen die een grens of kruispunt aangeven maar dienden ook als belangrijke plaats om samen te komen. Bijvoorbeeld om recht te spreken. Kroezebomen kom je tegen in verschillende gebieden in Nederland zoals in Noordoost-Twente maar ook in de Achterhoek en de Veluwe. Eén van de oudste en bekendste exemplaren in Noordoost-Twente is de Kroezeboom op de Fleringer Es, iets ten zuiden van Tubbergen. Een boom die naar schatting al meer dan 500 jaar oud is. Naast deze boom tref je een kapelletje uit het midden van de 20e eeuw.

Naast de Mariakapellen en kroezebomen kun je nog zogenoemde markestenen tegenkomen. Vanaf de 13e eeuw werden grondgebieden ingericht en bestuurd in een zogenoemd markensysteem. Binnen een markte was de 'woeste' grond gezamenlijk eigendom van boeren in die markte. De grenzen van de markten werden aangegeven met markestenen omdat natuurlijke landschapselementen zoals een beek, grote boom of heuvel niet altijd voldoende waren. Tegenwoordig kom je op volstrekt willekeurige plekken nog markestenen tegen.

Streekproducten
Als je dan toch de regio bezoekt, proef dan ook eens een paar lokale gerechten. Zoals mossarella uit Denekamp, Aziatische Shitate paddenstoel (maar dan uit Tilligte) of edelhert bleefstuk uit Geesteren.

Middag-Humsterland

Tussen wierden, kwelders en borgen

Wie droevig wordt van nieuwbouwwijken vol rechte straten, identieke woningen, strak afgebakende parkeerplekken en nauwekeurig geplande speeltuinen heeft de tijd te hebben stilgestaan en is het landschap eeuwenlang zo goed als onveranderd gebleven.

In Middag-Humsterland, een gebied ten noorden van de stad Groningen, kronkelen wegen en waterlopen tussen kwelders, wierden en dorpen in een door de natuur gevormd landschap. Een gebied dat rond 600 voor Christus bewoonbaar werd en zich sindsdien voor Christus bewoondigt dan ook één van de oudste in tact gebleven cultuurlandschappen van ons land.

In eerste instantie versagten de eerste bewoners zich op de vlakke kwelders en bij voorkeur op de hoger gelegen kwelder- en oeverwallen. Later bing men zelf deze verhogingen maken en ontstonden de zogeheten wierden.

Middag-Humsterland bestaat uit twee delen. De naam Middag komt van "mid oeg" en betekent mid-

delste eiland. Humsterland is afgeleid van "hugster", "chi" en staat voor woongebied (wadi) en landbouw. Hugas is een oude naam voor de Oude en de huidige maanse stam uit het noorden van Drenthe.

In de Middeleeuwen werden de twee delen van water van elkaar gescheiden, verspraaid over braken vanuit de Noorderzee. Middag Humsterland (westelijk) werden twee eilanden tot het tij werd geklemd in de vaalwateren. Dank aan de moerassen van het looter en de dijken hun inspanningen, van het aanleggen van dijken tot de grootschalige ontginning van Middag en Humsterland mogelijk nog mid-eeuwen eilanden zijn geweest en zo het landschap anders uit hebben gezien.

Zien & beleven

Kwelders en wierden

Middag-Humsterland is een gebied van kwelders. Een kwelder is een stuk land dat direct aan zee grenst, zonder dik of dun water te staan. Als het water weer wegtrekt, blijft er zand en silt tussen de planten achter. Hierdoor wordt een kwelder laag voor laag hoger tot het niet meer overstromt. Zo kunnen planten erop gaan groeien, vee kan erop grazen en na verloop van tijd kunnen ook mensen zich erop vestigen.

Een wierde is een kunstmatige, door de mens opgevoerde heuvel. Gemaakt met kweldersoden en kwelderleem om een huis op te bouwen. Op deze wierden tref je ook nu nog boerderijen, borgen en complete wierdedorpen aan. Dergelijke heuvels werden al gebouwd sinds 500 voor Christus. Je vindt deze wierden terug in het gebied van België tot aan Denemarken, zij het met verschillende benamingen.

Wierdedorpen en borgen

Naarmate de bevolking groeide werden deze wierden met elkaar verbonden en ontstonden er wierdedorpen. Franse voorbeelden daarvan zijn de dorpen Ezinge, Garnwerd en Nulshove. Ook werden er zogeheten borgen gebouwd, te zien als een Groningse variant van een burch. Statische landhuizen van rijke Groningers waar er vandaag de dag nog geen 20 van zijn overgebleven in het Groninger landschap.

Deze gemeente behoort tot de Middag-Humsterland en is te zien in de rode lijn op de kaart van de Middag-Humsterland.

Nederland

VAKANTIE IN EIGEN LAND

Rust & ruimte

De reisgids met 20 bijzondere regio's voor een weekend weg of een lange vakantie in Nederland. Ontdek natuur, cultuur en mooie dorpjes.

REIS
UPON